

Offentliggjort d. 19. januar 2016

Skatteproces - retsplejelovens § 226 - henvisning af sag til behandling ved landsret - SKM2016.3.HR[©]

*Af advokat (L) Bodil Christiansen og
advokat (H), cand. merc. (R) Tommy V. Christiansen*

www.v.dk

Højesteret fandt ved en kendelse af 15/12 2015, ref. i SKM2016.3.HR, at en sag om skattemyndighedernes adgang til at fravige børskursen til fordel for en skønnet værdi ved værdiansættelse af virksomhedsobligationer opfyldte betingelserne i retsplejelovens § 226, stk. 1 for henvisning af sagen til behandling ved landsret.

Efter retsplejelovens § 226, stk. 1 kan byretten efter anmodning fra en part henvise en sag til behandling ved landsret, hvis sagen er af principiel karakter og har generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt.

Bestemmelsen i § 226, stk. 1 blev nyaffattet i forbindelse med domstolsreformen, jf. **lov nr. 538 af 8/6 2006**. Efter den herved vedtagne udformning af § 226, stk. 1 kunne en sag henvises til behandling ved landsret, hvis sagen var af **principiel karakter**, se herom nærmere *JUS* 2013/28.

Af bemærkningerne til forslaget til ændringen af § 226, jf. FT 2005-2006, tillæg A, s. 5368, fremgik bl.a., at henvisningsadgangen med lovforslaget blev indskrænket til sager af principiel karakter. Med den ændrede udformning af § 226 bortfaldt således samtidig en række af de frem til da gældende muligheder for henvisning til landsretten, herunder tilfælde, hvor sagens udfald kunne få væsentlig betydning for andre end parterne, og tilfælde, hvor sagen havde særlig indgribende betydning for en part.

Af bemærkningerne a.s. fremgik videre, at sager af principiel karakter særligt var sager, der vedrørte lovfortolkning eller i øvrigt angik et principielt retligt spørgsmål. Som ek-

Offentliggjort d. 19. januar 2016

sempel nævntes i denne forbindelse sager om prøvelse af administrative afgørelser, hvis spørgsmålet var, om afgørelsen havde fornøden hjemmel i loven. Et sådant hjemmels-spørgsmål ville ifølge motiverne f. eks. efter omstændighederne kunne opstå, hvis afgørelsen fraveg hidtidig fast praksis.

Som en *undtagelse til udgangspunktet* om henvisning af principielle sager til landsret var anført i motiverne, at henvisning dog burde undlades, såfremt sagen uanset sin principielle karakter ikke kunne siges at have en sådan generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller en sådan væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt, at sagen burde kunne indbringes for Højesteret som anden instans uden særlig tilladelse.

Sidenhen, i 2014, blev anvendelsesområdet for § 226 **indskrænket yderligere** med **lov nr. 84 af 28/1 2014**, idet muligheden for henvisning nu blev indskrænket til sager, som er af principiel karakter og har generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt.

Regelændringen blev i de særlige bemærkninger til lov nr. 84 af 28/1 2014 motiveret således:

"...For at skabe større sikkerhed for, at de sager, der indbringes for Højesteret, er egnede til at sikre, at domstolsreformens mål vedrørende Højesterets rolle kan nås, foreslås det, at betingelserne for, at en sag kan henvises fra byretten til behandling i landsretten i 1. instans - og dermed indbringes direkte for Højesteret som 2. instans - tydeliggøres ved at indskrive betingelserne i selve loven.

Det foreslås nærmere, at en sag kan henvises fra byretten til landsretten til behandling i 1. instans, hvis sagen er af principiel karakter og har generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt.

Vurderingen af, om en sag har "principiel karakter", forudsættes at være den samme som hidtil. Det drejer sig således navnlig om sager, der vedrører loyfortolkning, eller som i øvrigt angår et principielt retligt spørgsmål. Uden for kategorien af sager af principiel karakter falder således fortsat f.eks. sager, hvis afgørelse hovedsagelig beror på en konkret bevismæssig vurdering eller på en skønmæssig afvej-

Offentliggjort d. 19. januar 2016

ning af en række momenter, hvor denne afvejning er uden vidererækkende betydning.

Henvi sning kan kun ske, hvis sagen ud over sin principielle karakter også har en generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller en væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt. Der vil efter omstændighederne være tale om en skønsp ræget vurdering, hvor det navnlig må indgå, om sagen efter sin karakter er egnet til at sikre, at domstolsreformens mål vedrørende Højesterets rolle kan sikres, og derfor bør kunne indbringes for Højesteret som 2. instans uden særlig tilladelse.”

For at understøtte samme formål, dvs. at effektuere domstolsreformens mål vedrørende Højesterets rolle, blev i § 226, stk. 5 yderligere bestemt, at landsretten af egen drift skal påse, at betingelserne for henvisning i stk. 1 er opfyldt. Er betingelserne ikke opfyldt, afviser landsretten at behandle sagen i 1. instans og sender sagen til byretten til fortsat behandling.

SKM2016.3.HR

Sagen afgjort ved Højesterets kendelse af 15/12 2015, ref. i SKM2016.3.HR, er behandlet efter dette nye regelsæt. Efter byrettens henvisning af sagen til Østre Landsret traf landsretten afgørelse om at afvise sagen ved en kendelse af 7/10 2015. Denne afgørelse, der kan kæres til Højesteret uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, blev herefter indbragt af skatteyderen for Højesteret, der ved kendelsen af 15/12 2015 henviste sagen til behandling i landsretten som 1. instans.

Sagens materielle problemstilling - for hvilket det således var på tale at vurdere, om betingelserne for henvisning til behandling ved landsretten var opfyldt – er kun sparsomt belyst i den offentliggjorte kendelse fra Højesteret.

Højesteret lagde til grund for sagens pådømmelse, at sagen angik, om den skattemæssige værdiansættelse i 2008 af skatteyderen, et selskabs, virksomhedsobligationer i fremmed valuta efter lagerprincippet i den dagældende kursgevinstlovs § 25, stk. 2, jf. § 33, skulle basere sig på børskursen, eller om SKAT var berettiget til at fastsætte kursen

Offentliggjort d. 19. januar 2016

skønsmæssigt. Videre lagde Højesteret til grund, at såfremt SKAT var berettiget til at skønne, var spørgsmålet, om der var grundlag for at tilsidesætte det udøvede skøn.

Højesteret fandt her, som sagen forelå, at sagen rejste et principielt spørgsmål om, hvilke principper der gælder for værdiansættelsen af *obligationsgæld* efter lagerprincippet i den dagældende kursgevinstlovs § 25, stk. 2, jf. § 33, stk. 1, og at afklaringen af dette spørgsmål måtte antages at have en sådan generel betydning for retsanvendelsen, at betingelserne i retsplejelovens § 226, stk. 1 for at henvise sagen til behandling ved landsretten var opfyldt.

Det er næppe overraskende, at spørgsmålet om de af selskabet udstedte virksomhedsobligationer skulle værdiansættes på baggrund af børskursen, eller om SKAT var berettiget til at fastsætte kursen skønsmæssigt, måtte anses som en principiel problemstilling af generel betydning for retsanvendelsen. Dette gælder ikke mindst set i lyset af børskursens betydning ved værdiansættelsen af børsnoterede værdipapirer i skatte- og afgiftsretlig sammenhæng.

Mere overraskende er således Østre Landsrets kendelse i sagen. Som begrundelse for at afvise en behandling af sagen ved landsretten som 1. instans anførte Østre Landsret således, at:

”...Som sagen på nuværende tidspunkt er oplyst, angår den i det væsentlige spørgsmål om, hvorvidt der er grundlag for at tilsidesætte SKATs skønsmæssige ansættelse af værdien af de obligationer, som H1 har udstedt, herunder om seneste børskurs kan fraviges som værdiansættelsesgrundlag.

Spørgsmål om tilsidesættelse af SKATs skønsmæssige værdiansættelser har i flere tilfælde været forelagt domstolene til prøvelse, og domstolene har i den forbindelse fastlagt retningslinjer for, hvornår der kan ske tilsidesættelse heraf. Endvidere har spørgsmålet om fravigelse af seneste børskurs ved værdiansættelse været forelagt Højesteret til prøvelse, jf. Højesterets dom trykt i SKM2011.15.HR.

Landsretten finder på det foreliggende grundlag, at det ikke er godtgjort, at sagen rejser fortolkningsspørgsmål af en sådan principiel karakter og af en sådan generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig

Offentliggjort d. 19. januar 2016

rækkevidde i øvrigt, at sagen bør kunne indbringes for Højesteret som 2. instans uden særlig tilladelse.

Det forhold, at værdiansættelsen vedrører et tidsrum, hvor der herskede ekstraordinære markedsforhold på grund af krakket i Lehmann Brothers, findes ikke at kunne føre til et andet resultat.”

Den principielle betydning af børskursen som værdiansættelsesnorm - og dermed af spørgsmålet om SKAT's adgang til at fravige børskursen som udgangspunkt for værdiansættelsen af virksomhedsobligationerne - forekommer ikke at have stået landsretten ganske klart.

Ej heller ses landsretten at have foretaget nævneværdige overvejelser om, hvilke krav til SKAT's dokumentation for en afvigende værdiansættelse, der i givet fald måtte stilles. Dette uanset at den refererede afgørelse, SKM2011.15.HR, i sig selv synes at give rig anledning hertil.

Praksis er endnu alt for sparsom til at drage konklusioner om domstolenes henvisningspraksis efter lov nr. 84 af 28/1 2014. Foreløbig tyder processen i denne sag på, at i hvert fald Østre Landsret vil yde sit væsentlige bidrag til at sikre, at domstolsreformens mål vedrørende Højesterets rolle opnås, og dermed at begrænse den sagsmængde, der behandles ved landsretten som 1. instans.

— o —

Offentliggjort d. 19. januar 2016

Oprindelig § 226

§ 226. Byretten kan efter anmodning fra en part henvise en sag til behandling ved landsret, hvis sagen er af principiel karakter.

Stk. 2. Byretten kan efter anmodning fra en part henvise en sag til behandling ved landsret, hvis sagen efter indhentet udtalelse fra landsretten findes mest hensigtsmæssigt at kunne behandles i forbindelse med en anden sag, der verserer ved landsretten.

Stk. 3. Hvis parterne har aftalt, at sagen skal behandles ved byretten, kan henvisning efter stk. 1 og 2 kun ske efter anmodning fra begge parter. Henvisning efter stk. 1 og 2 kan ikke ske i de i kapitel 42, 42 a, 43, 43 a, 43 b og 44 omhandlede sager.

Stk. 4. Anmodning om henvisning efter stk. 1 og 2 skal fremsættes senest i det forberedende møde, jf. § 353, eller, hvis et sådant møde ikke afholdes, senest 4 uger efter rettens meddelelse om, at der ikke skal holdes et forberedende møde. Retten kan dog i særlige tilfælde henvise sagen efter en anmodning, der fremsættes senere, men inden forberedelsens slutning.

Stk. 5. Afgørelse af, om sagen skal henvises eller ikke, træffes ved kendelse. En kendelse, hvorved sagen henvises, kan ikke indbringes for højere ret.

Nugældende 226

§ 226

¹⁰³⁸ Byretten kan efter anmodning fra en part¹⁰³⁹ henvise en sag til behandling ved landsret, hvis sagen er af principiel karakter og har generel betydning for rets anvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt.¹⁰⁴⁰¹

Stk. 2. Hvis parterne har aftalt, at sagen skal behandles ved byretten, kan henvisning kun ske efter anmodning fra begge parter. Henvisning kan ikke ske i de i kapitel 42, 42 a, 43, 43 a, 43 b og 44 omhandlede sager.

Stk. 3. Anmodning om henvisning skal fremsættes senest i det forberedende møde, jf. § 353, eller, hvis et sådant møde ikke afholdes, senest 4 uger efter rettens meddelelse om, at der ikke skal holdes et forberedende møde. Retten kan dog i særlige tilfælde¹⁰⁴¹ henvise sagen efter en anmodning, der fremsættes senere, men inden forberedelsens slutning.

Stk. 4. Afgørelse af, om sagen skal henvises eller ikke, træffes ved kendelse.¹

Stk. 5. Landsretten påser af egen drift, at betingelserne for henvisning i stk. 1 er opfyldt. Er betingelserne ikke opfyldt, afviser landsretten at behandle sagen i 1. instans og sender sagen til byretten til fortsat behandling. Landsrettens afgørelse træffes ved kendelse.¹